

Önsöz

Lefebvre, *Gündelik Hayatın Eleştirisi*'nin ilk cildinde (2013), bu kitabına Lepigraf olacak denli yoğun bir cümleye, Hegel'in şu sözüne atıf yapar: "Aşına olunan bilinemez". Lefebvre bu sözü, gündelik hayatın rutin ve alışlageldik, tanıdık ve tekrar eden niteliğini vurgulamak için kullanır. Ona göre gündelik hayat sürekli tekrar eden ve zamanla anlamını yitiren yapısı itibarıyla "yabancılaştırıcı" bir özelliğe sahiptir. İşte bu özellik onun "bilinememesinin" asıl nedenidir. Gündelik hayat aşına kılar, aşına olan bilinemez, dolayısıyla gündelik hayatın aşına olunan niteliği onun bilinmesinin önünde engel olur. Bunu aşmak elbette mümkündür: Yamuk bakarak, yeni bir perspektiften yaklaşarak, en önemlisi de "eleştirel" yaklaşarak gündelik hayatın bilinemezliğine sebebiyet veren aşinalığının üzerindeki sis perdesi kalkar ve gündelik hayat kendini ele verir. Elinizdeki kitap, sığınmacı meselesinde işte böyle bir noktaya yoğunlaşıyor.

Suriye'de 2011 yılında başlayan savaşın hemen akabinde gerçekleşen göç dalgası, Türkiye'deki büyük şehirlerin demografik, ekonomik ve kültürel konfigürasyonunu önemli ölçüde değiştirdi. Özellikle sınıra yakın şehirler, kapasitelerinin çok üzerinde bir sığınmacı nüfusuyla karşı karşıya kaldı. Bu şehirlerdeki gündelik hayat; toplumsal etkileşimler, kamusal karşılaşmalar, yeme-içme alışkanlıkları, ekonomik ilişkiler vs. ciddi dönüşümler geçirdi. Aşına bir bakış açısı, bu sosyal gerçeklikleri yüzeysel bir şekilde değerlendirmeye eğilimindedir; fakat bu olgulara "yamuk" ya da "sıra dışı" bakmak, rutin ve alışıldık tekrarın dışına çıkmak; görünenin ardındaki ya da toplumsal

olanın kılcallarındaki gerçekliği görme şansını arttırır. Zira toplumsal olgulara, gündelik gerçekliklere, sosyal ilişkilere ve bunların ayrıntılarına vakıf olmak, makro bir bakışı değil, ince bir işçiliği ve araştırma nesnesinin kılcallarında gezinmeyi gerektirir. Bu kitaba dayanan araştırma, işte bu motivasyondan beslenmektedir. Araştırma boyunca bu ilke dikkate alınmış ve gündelik hayatın aşına olunmayan gerçekliğini açığa çıkarmak amaçlanmıştır.

İç savaşın yıkıcılığından kaçmak zorunda kalan milyonlarca Suriyeliye, Arap ülkelerinin çoğunun vermediği desteği Türkiye verdi. Geçen yıllar içinde sayıları üç milyonu bulan sığınmacı sayısı, kamplarda barındırılacak sınırı çoktan aşmıştı. Kentlerde yaşayan Suriyelilerin yerel halkla kurdukları ilişkiyi anlamaya çalışmak, bu çalışmanın ana eksenini oluşturdu. Antep ve Kilis bölgesi, Türkiye'nin Suriye sınırında bulunan diğer kentlerinden Türkmen yoğunluğu ile farklılaşmaktaydı. Burada yaşayan halkın çoğunluğu sadece Türkçeyi konuşabiliyordu. Biz de çalışmamızı, bu kentleri odağa alarak gerçekleştirmek istedik.

Araştırmamız bir buçuk yılı bulan bir süreye yayıldı. Bu sürenin bir kısmında, elinizdeki çalışmanın Giriş kısmında açıkladığımız prosedürel nedenlerden ötürü saha araştırmasına ara verdik, sonrasında ise bu nedenlerin ortadan kalkmasıyla saha araştırmasının bizce eksik yönlerini tamamlamaya çalıştık. Çalışmanın temel metodolojik aksının gündelik hayat perspektifi olduğunu ayrıca ifade etmemiz gerekiyor. Mülakat metinlerinin dökümünde yerel şive mümkün olduğu kadar korunmuştur.

Kitabımızın adı çalışmamız sırasında duyduğumuz yakıcı haykırışlarından birinden geldi. Antep'te yaşayan 22 yaşındaki Halepli Emced şunları söylüyordu: "Suriye'de fitne oldu, savaş çıktı. Gençliğimin çalındığını düşünüyorum, *bizim müstakbel hep harap oldu*, gitti. Savaş çıkmasaydı Tıp okumak isterdim. Ortak olduğum dükkân vardı, arabamız vardı. Halep'te 18 yaşındayken cep telefonu dükkânım vardı. İşyeri sahibiydim. Arabam vardı. Hepsi gitti. Bak şimdi burada elemanım."

Kitabın bazı bölümleri ve bu bölümlerin bazı kısımları daha önce çeşitli dergilerde makale olarak yayımlandı. Sosyal dışlanma ile ilgili bölüm, "Suriyeli Sığınmacıların Karşılaştığı Sosyal Dışlanma Mekanizmaları" başlığıyla *Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi* (SBArD)'nde; strateji ve taktik ile ilgili bazı kısımlar, "Göç, Strateji ve Taktik: Suriyeli Sığınmacıların Gündelik Hayat Deneyimleri" başlığıyla *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*'nde, çalışmamızın teorik çerçevesine dair bir bölüm Phoenix Yayınevi'nce yayınlanan "Kent Fragmanları" adlı derlemede ve son olarak sığınmacıların eğitim-

leriyle ilgili kısım ise “Sosyal Dışlanma Bağlamında Gaziantep’te Suriyeli Sığınmacıların Eğitim İmkânlarına Erişimi: Bir Saha Araştırmasından Yansyanlar” başlığıyla *Eğitime Bakış* adlı dergide yayımlandı.

Bir buçuk yıl süren çalışmalarımız sırasında Sıfır Ayrımcılık Derneği’nin desteklerini anmadan geçemeyeceğiz. Ayrıca elinizdeki eserin sizlere ulaşmasında büyük emekleri geçen İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları’na Fahri Aral’ın şahsında teşekkürlerimizi bir borç biliyoruz.

Cambridge-Antep-Bolu, 2016